

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Trondheim, 11.12.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/14220

Saksbehandler:
Jarl Koksvik
Heidi Hansen

Høring av melding med forslag til utredningsprogram for Nedre Driva Kraftverk i Oppdal og Sunndal kommuner - Miljødirektoratets vurdering

Bakgrunn

NVE har sendt på høring melding fra Driva Kraftverk DA om opprusting og utvidelse av Driva kraftverk i Sunndal og Oppdal kommuner.

Planene omfatter bygging av et nytt kraftverk, Nedre Driva kraftverk, med inntak i Gjevilvatnet og direkte utløp i Sunndalsfjorden. Kraftverket vil bli plassert i fjell nord for Sunndalsøra og er foreløpig planlagt med en slukeevne på ca. 110 m³/s og en installert effekt på 400-600 MW. Ved Festa i Oppdal kommune planlegges det etablert ei pumpe som skal overføre vann fra Driva elv til magasinet i Gjevilvatnet. Pumpa planlegges med en slukeevne på opptil 36 m³/s. Planene vil innebære at det tidvis vil bli redusert vannføring i Driva nedstrøms Festa.

I planene inngår også:

- Økt regulering (senking) av Gjevilvatnet med fem meter under dagens LRV
- Overføring av Langvatnet (Ålvundvassdraget) til Tovatna
- Etablering av to bekkeinntak (Gresjo og Sandvikselva) for å øke magasineringen i Gjevilvatnet
- Nye vannveier i fjell
- Etablering av nye tverrslag og adkomsttunneler
- Etablering av massedeponi ved Storli, Festa, Hjellan, Sandvika og Sunndalsøra

Dagens Driva kraftverk vil bli opprettholdt og vil, i henhold til meldinga, bli benyttet til å opprettholde eventuelle pålagte krav til vannføring i Driva, til å sikre vannstand ved eventuell driftsstans i Nedre Driva kraftverk, samt driftet i perioder med stort behov for kraftproduksjon (høy pris).

NVE ber nå om innspill til om meldingen og forslag til utredningsprogram belyser alle kjente allmenne interesser, eller om det er andre forhold som bør utredes.

Miljødirektoratet har primært vurdert meldingen og utredningsprogrammet med hensyn på anadrom fisk og særlig laks. For andre miljøtema vises det til Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Statsforvalteren i Trøndelag sine uttalelser.

Miljødirektoratets vurdering

Nasjonalt laksevassdrag

Laksestatistikk fra 1876 viser at Driva har vært en av de viktigste lakse- og sjøørretvassdragene i Norge fram til lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* ble påvist i 1980.

Driva er derfor et av 52 nasjonale laksevassdrag utnevnt av Stortinget, jf. St.prp. 32 (2006-2007). Formålet med ordningen er å gi viktige laksebestander i Norge en særlig beskyttelse mot framtidige inngrep. Ordningen bygger på den grunnleggende forutsetningen om at summen av endringer i aktivitetene i vassdragene over tid ikke skal medføre økt, men snarere redusert risiko for villaksen. For å sikre dette har ordningen et eget beskyttelsesregime (tabell 6.1 i St.prp.nr. 32 (2006-2007) *Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag*). Regimet åpner for etablering av nye tiltak dersom disse ikke medfører økt risiko for de laksebestandene som skal beskyttes. Når det gjelder vassdragsregulering, heter det at: «Tiltaket kan ikke gjennomføres når det fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen.»

Miljødirektoratet savner en omtale av ordningen i meldingen, siden dette vil være førende med tanke på hva som må utredes og hvilke faglige vurderinger som må gjennomføres. For å kunne vurdere om et tiltak er av "nevneverdig negativ betydning for laksen" kreves et konsekvensutredningsprogram som vurderer alle forhold som kan påvirke arten. Den oversendte meldinga beskriver flere undersøkelser som er planlagt gjennomført. Miljødirektoratet er enig i at de parameterne som er tenkt belyst, er sentrale i saken. Vi vil samtidig presisere at det er viktig å belyse alle forhold. Her kan f.eks. nevnes utredning av mulige utfordringer knyttet til Festa pumpe. Det nevnes i meldinga at det vil bli utredet tiltak for å unngå at smolt og voksen fisk blir pumpet opp til Gjevilvatnet. Her vurderer vi at også eventuelle effekter på yngre stadier av fisk må utredes nærmere. I denne sammenheng blir det også viktig at valg av løsning blir beskrevet i detalj i en ev søknad. I meldingen står at det skal etableres ei varegrind som har dokumentert god effekt i andre vassdrag. Vi vil vi vise til at selv om kunnskapsnivået rundt slike løsninger er raskt økende, er fortsatt erfaring fra anlegg hvor måloppnåelsen er på et slikt nivå som det beskyttelsesregimet i nasjonale laksevassdrag setter krav om, begrenset i Norge. Et ev. kontinuerlig tap av yngre stadier under pumping vil f.eks., slik vi vurderer det, ikke være forenelig med beskyttelsesregimet.

Videre mener vi at undersøkelser av vandring av fisk forbi terskelen ved inntaket, ikke bare må vurdere om dette kan skape et vandringshinder for oppvandrende fisk. Her vil det være sentralt at man også involverer vurderinger av ev. utfordringer for nedvandrende smolt og støing og om visse vannføringer i kombinasjon med pumping, vil kunne medføre at fisken får forsinket nedvandring. I tillegg må det vurderes om terskelen vil kunne påvirke sedimenttransporten i vassdraget. En ev stopp av den naturlige transporten av substrat vil kunne påvirke både gyte- og oppvekstforholdene nedstrøms terskelen.

Vi kan heller ikke se at betydningen av endret vannføring for sideløp er nevnt, men antar at dette er tenkt inkludert under utredningen av sammenhengen mellom vannføring og vanndekt areal. Vi vil allikevel minne om viktigheten av at slike områder blir kartlagt og vurdert, da de er viktige både som oppvekstområder for ungfisk og som gyteområder, spesielt for sjøørret. Driva har historisk hatt en meget stor bestand av storvokst sjøørret med fangster på opptil 10 tonn (2000), noe som gjør at den i henhold til verdisetting av naturmangfold, er av svært stor verdi (Miljødirektoratet M-1941 - [1.4 Sette verdi - miljødirektoratet.no](#)).

Det bør i en KU også gjøres en faglig vurdering av om kraftverksutløpet i fjorden kan forventes å medføre en forsinkelse i oppvandringstidspunktet for anadrom fisk. Den fisken som på sikt vil ta i bruk gyteområdene i Oppdal har lang vandringsvei og skal høyt over havet, noe som gjør at vesentlig forsinkelse i oppvandringstidspunkt vil kunne være uheldig.

Videre vil vi nevne at det på grunn av fiskesperra ved Snøvassmelan (se under *Gyrodactylus salaris*) ikke vil være verken ung- eller voksenfisk av laks på de områdene som er mest sentrale for konsekvensutredning (gitt at den gjennomføres før friskmelding og reetablering av områdene). På grunn av effektene av *G. salaris* har heller ikke tetthetene av laks vært på naturlig nivå i undersøkelser som er gjennomført tidligere, eller i årene etter at sperra ble etablert. Det at en av de mest sentrale måleparameterne for å vurdere influensområdets egnethet for laks mangler, gjør at det blir svært viktig at det fagmiljøet som skal gjennomføre KU for fisk er kompetente med tanke på kunnskap om laksens habitatkrav og forventede effekter av endret vannføring.

Det er også viktig at det blir gjort tilstrekkelige vurderinger av samla belastning. Driva er allerede påvirket av drifta av eksisterende Driva kraftverk. Et opprinnelig utsettingspålegg på hele 35 000 laksesmolt for å kompensere for tapt produksjon etter forrige utbygging, viser at man vurderte miljøeffekten av eksisterende utbygging som betydelig. I tillegg kommer langtidseffekter av *G. salaris* og nødvendige tiltak for å bekjempe parasitten mm.

Avslutningsvis vil vi nevne at det er uklart for oss om det vil bli endret vannføringsregime i Toåa som følge av ev endret bruk av Tovatna. Om dette er tilfelle, må eventuelle konsekvenser utredes. Toåa er et viktig regionalt vassdrag og Miljødirektoratet har av den grunn pågående oppfølging av vilkårene ovenfor konsesjonær i dette vassdraget. Likeledes må det gjøres en konsekvensvurdering knyttet til fraføring av vann fra Ålvundvassdraget, som også innehar bestander av anadrom fisk, i tillegg til å være et vernet vassdrag.

Gyrodactylus salaris

Miljødirektoratet er ansvarlig for bekjempelse av *G. salaris*. Driva ble ferdigbehandlet mot lakseparasitten i 2024. Det ble bygget en fiskesperre i 2017 som har som formål å redusere strekningen som må behandles med kjemikalier.

Driva er komplisert å behandle både på grunn av lang lakseførende strekning (85 km) og at det ble benyttet en ny metode. Undersøkelser i forbindelse med behandlingen har i tillegg vist at smoltalderen i øvre deler av Driva kan være høy (minst 7 år). Driva ble, som første vassdrag,

behandlet med kloramin og ikke rotenon. Kloramin er en ny metode som tar livet av parasitten og ikke fisken, og forvaltningen har foreløpig liten erfaring med metoden. Disse forholdene medfører usikkerheter både med tanke på effekt og framtidig løp for friskmelding. Det er Miljødirektoratet som vedtar når fiskesperra skal åpnes og reetablering av laks i øvre deler av Driva kan starte. Selv om resultatene fra første år av Mattilsynet sitt friskmeldingsprogram nedenfor sperra ser lovende ut, er det fremdeles mange usikkerheter knyttet til gyro-situasjonen. Miljødirektoratet antar derfor at sperra vil kunne bli stående flere år enn det som tidligere er antydnet.

Erfaring har vist at pumping av vann opp forbi vandringshindre i et vassdrag, eller mellom vassdrag, kan føre til spredning av arter som ikke har forekommet i den aktuelle delen av vassdraget tidligere. Ifølge meldinga vil Nedre Driva kraftverk ikke bli satt i drift før elva er friskmeldt med hensyn på *G. salaris*. Vi vil i den forbindelse allerede nå påpeke at på grunn av den uavklarte situasjonen, som ikke kan utelukkes å vare i mange år, vil det kunne være vanskelig å forutsi når en eventuell pumping av vann vil kunne være forsvarlig. Gjevilvatnet har en bestand av røye som har vist seg å kunne være langtidsvert for *G. salaris*. En spredning hit vil i derfor være en miljøkatastrofe og tilsier en streng føre-var-tilnærming.

Vi vil også minne om at det i paragraf 8 i forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og utrydde lakseparasitten *G. salaris* hos akvatiske dyr i Drivaregionen, fastsatt av Mattilsynet, står at vann som er hentet fra anadrom strekning av vassdrag i vernesonen ikke skal slippes ut i andre vassdrag eller ovenfor anadrom strekning.

Andre forhold

I forbindelse med bygging av fiskesperra ved Snøvassmelan har Miljødirektoratet inngått en avtale om vannforsyning og etablering av ny brønn til to av grunneierne der sperra er plassert. Avtalen varer i perioden fram til sperra tas ned. Vi har informasjon om at dagens regulering av Driva har medført utfordringer med vannforsyning for noen husholdninger og gårdsbruk som har brønner langs elva. Hvis det som følge av bygging av Nedre Driva kraftverk i perioder blir en ytterligere senkning av vannstanden i elva, antar vi at dette vil kunne få konsekvenser for drikkevannsforsyning for enda flere husholdninger på strekningen mellom Oppdal og Sunndalsøra.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Raoul Bierach
seksjonsleder

Jarl Koksvik
seniorrådgiver

Kopi til:

DRIVA KRAFTVERK DA	Klæbuveien 118	7031	TRONDHEIM
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
SUNNDAL KOMMUNE	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
OPPDAL KOMMUNE	Postboks 1	7341	OPPDAL
Møre og Romsdal fylkeskommune	Julsundveien 9	6412	MOLDE
Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2567	7735	STEINKJER